

Projekt z dnia 8 czerwca 2012 r.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI
z dnia.....2012 r.

w sprawie sposobu organizacji obsługi bibliotecznej w zakładach karnych, poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz sposobu współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi

Na podstawie art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539, z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W zakładach karnych, poprawczych i schroniskach dla nieletnich, zwanych dalej „zakładami”, organizuje się i prowadzi biblioteki dla skazanych oraz nieletnich.

§ 2. Ilekroć w niniejszym rozporządzeniu jest mowa o zakładzie karnym, należy przez to rozumieć również oddział zakładu karnego w areszcie śledczym.

§ 3. Obsługę biblioteczną zakładów zapewniają:

- 1) biblioteki wchodzące w skład ich struktury organizacyjnej oraz
- 2) biblioteki publiczne – na zasadzie współdziałania z bibliotekami, o których mowa w pkt 1.

§ 4. 1. Organizatorami bibliotek w zakładach są dyrektorzy zakładów.

2. Dyrektor zakładu zapewnia odpowiednie warunki do obsługi bibliotecznej, w szczególności:

- 1) usytuowanie biblioteki w zakładzie w sposób dostępny dla wszystkich jej użytkowników;

¹⁾Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2001 r. Nr 129, poz. 1440, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390, z 2006 r. Nr 220, poz. 1600 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654 i Nr 207, poz. 1230.

2) odpowiednie zabezpieczenie i wyposażenie biblioteki w niezbędny sprzęt biblioteczny oraz podręczny warsztat introligatorski zapewniający możliwość bieżącej konserwacji księgozbioru;

3) wyodrębnienie, w miarę możliwości, stanowiska przeznaczonego na czytelną lub stanowiska komputerowego;

4) środki na prowadzenie przez bibliotekę działalności, o której mowa w art. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach oraz środki na doskonalenie zawodowe pracowników.

§ 5. 1. Korzystanie ze zbiorów bibliotecznych odbywa się w godzinach otwarcia biblioteki, które określa dyrektor zakładu.

2. Z biblioteki w zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich można korzystać, na zasadach określonych ust. 1, wyłącznie pod nadzorem wychowawcy.

§ 6. 1. W bibliotece zakładu gromadzi się, opracowuje i udostępnia następujące księgozbiory:

- 1) ogólny, przeznaczony dla wszystkich użytkowników;
- 2) podręczny, stanowiący księgozbiór czytelną, o ile została ona utworzona w bibliotece;
- 3) fachowy – przeznaczony wyłącznie do użytku:
 - a) pracowników zakładu – w przypadku biblioteki w zakładzie poprawczym i schronisku dla nieletnich,
 - b) pracowników i funkcjonariuszy Służby Więziennej – w przypadku biblioteki w zakładzie karnym;
- 4) księgozbiór podręczników szkolnych oraz lektur wraz z ich opracowaniami analitycznymi – z wyjątkiem bibliotek w zakładach karnych, w których nie prowadzi się szkoły.

2. W miarę potrzeby w bibliotece zakładu tworzy się zbiory środków audiowizualnych i multimedialnych dopuszczonych do publicznego odtwarzania.

3. W bibliotece w zakładzie karnym tworzy się ponadto księgozbiór przeznaczony wyłącznie dla skazanych przebywających w szpitalu na oddziale zakaźnym.

§ 7. W bibliotece zakładu prowadzi się prenumeratę i kolportaż prasy.

§ 8. 1. W bibliotece zakładu prowadzi się w szczególności:

- 1) ewidencję czytelników i wypożyczeń;

2) ewidencję udostępnianych zbiorów księgozbioru podręcznego oraz wypożyczonej prasy;

3) alfabetyczny katalog kartkowy i katalog rzeczowy.

2. Ewidencję, o której mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, można prowadzić w formie elektronicznej.

3. Dokumentację biblioteki prowadzi się na zasadach określonych w przepisach dotyczących ewidencji materiałów bibliotecznych.

§ 9. 1. Obsługa biblioteczna, o której mowa w § 3 pkt 2, jest prowadzona na podstawie porozumienia, które zawiera dyrektor zakładu z dyrektorem biblioteki publicznej.

2. Porozumienie, o którym mowa w ust.1, określa formę oraz zakres współpracy pomiędzy bibliotekami i może dotyczyć w szczególności:

1) wymiany księgozbiorów;

2) współdziałania w upowszechnianiu najnowszych technologii, w tym dotyczących organizacji pracy bibliotek;

3) cyklicznego przeprowadzania lekcji bibliotecznych;

4) organizowania spotkań edukacyjnych i wystaw tematycznych;

5) udostępniania wydawnictw fachowych oraz doskonalenia zawodowego pracowników bibliotek.

§ 10. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2012 r.²⁾

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

W porozumieniu:

MINISTER KULTURY I OCHRONY DZIEDZICTWA NARODOWEGO

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 20 grudnia 1999 r. w sprawie zasad organizacji obsługi bibliotecznej w zakładach karnych, poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz zasad współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi (Dz. U. Nr 111, poz. 1309), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 13 pkt 3 ustawy z dnia 31 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 207, poz. 1230).

UZASADNIENIE

Konieczność wydania projektowanego rozporządzenia wynika z wejścia w życie z dniem 1 lipca 2011 r. ustawy z dnia 31 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 207, poz. 1230). Ww. ustawa znowelizowała art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539, z późn. zm.). Przepis ten nałożył na Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego obowiązek wydania nowego rozporządzenia regulującego sposób organizacji obsługi bibliotecznej w zakładach karnych, poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz sposób współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi. Stosownie do art. 13 pkt 3 ww. ustawy, obowiązujące dotychczas rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 1999 r. w sprawie zasad organizacji obsługi bibliotecznej w zakładach karnych, poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz zasad współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi (Dz. U. Nr 111, poz. 1309) zachowa moc do dnia wejścia w życie nowych przepisów, wydanych na podstawie zmienionego upoważnienia ustawowego, nie dłużej jednak niż przez 6 miesięcy od dnia wejścia ustawy w życie.

Projektowane rozporządzenie, zgodnie z założeniem ustawodawcy, uwzględni specyfikę działalności placówek, w których jest organizowana obsługa biblioteczna.

W § 1 projektu wskazuje się *expressis verbis*, że w zakładach karnych, poprawczych i schroniskach dla nieletnich organizuje się i prowadzi biblioteki dla skazanych oraz nieletnich.

W § 2 projektu zaproponowano, aby przez pojęcie zakładu karnego rozumieć także oddział zakładu karnego w areszcie śledczym. Niniejsze rozwiązanie uzasadnione jest brzmieniem art. 72 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.), zgodnie z którym zakłady karne mogą być tworzone jako samodzielne zakłady lub jako wyodrębnione oddziały zakładów karnych i aresztów śledczych. Przepis ten stanowi ponadto, iż kilka zakładów może posiadać wspólną administrację bądź wydzielone służby. Niezależnie od powyższego należy wskazać, że projekt przewiduje w ww. zakresie rozwiązanie analogiczne do przyjętego w art. 242 § 3a Kodeksu karnego wykonawczego, który nakazuje rozumieć użyte w niniejszym kodeksie określenie „zakład karny” także jako oddział zakładu w areszcie śledczym. W praktyce obsługa biblioteczna w zakładach karnych prowadzonych jako samodzielne jednostki

penitencjarne oraz w oddziałach tych zakładów funkcjonuje obecnie na analogicznych zasadach.

W § 3 projektu wskazano formy, w jakich może być prowadzona obsługa biblioteczna zakładów. Przepis wymienia biblioteki wchodzące w skład struktury organizacyjnej zakładów oraz - na zasadzie współdziałania z nimi - biblioteki publiczne.

W projektowanym § 4 wskazano, że organizatorami bibliotek w zakładach są dyrektorzy tych zakładów oraz wymieniono przykładowy katalog sposobów zapewnienia przez nich odpowiednich warunków do obsługi bibliotecznej. Zgodnie z ww. przepisem, właściwej organizacji obsługi bibliotecznej służyć ma:

1) usytuowanie biblioteki w zakładzie w sposób dostępny dla wszystkich jej użytkowników;

2) odpowiednie zabezpieczenie i wyposażenie biblioteki w niezbędny sprzęt biblioteczny i podręczny warsztat introligatorski zapewniający możliwość bieżącej konserwacji księgozbioru;

3) wyodrębnienie, w miarę możliwości, stanowiska przeznaczonego na czytelną lub stanowiska komputerowego;

4) zapewnienie środków na prowadzenie działalności prowadzonej przez bibliotekę oraz na doskonalenie zawodowe pracowników.

Przepis projektowanego § 5 stanowi, że godziny otwarcia biblioteki określa dyrektor zakładu, co jest równoznaczne z wyznaczeniem czasu, w jakim skazani oraz nieletni będą mieli dostęp do zbiorów bibliotecznych. Jednocześnie ww. przepis projektu przewiduje, że w bibliotekach w zakładach poprawczym i schroniskach dla nieletnich korzystanie ze zbiorów może się odbywać wyłącznie pod nadzorem wychowawcy. Korzystanie ze zbiorów bibliotecznych w ww. placówkach jest bowiem w praktyce powiązane z oceną resocjalizacyjną. Wychowankowie otrzymują nagrody w postaci pochwały za aktywne czytelnictwo, a korzystanie przez nich z biblioteki uwzględniane jest w opinii okresowej jako zainteresowania wychowanka. Ocena resocjalizacyjna decyduje o samodzielności w dostępie wychowanków do biblioteki.

W § 6 projektu wskazano, jakie księgozbiory mogą gromadzić, opracowywać i udostępniać biblioteki zakładów. Uwzględniono w nim możliwość posiadania przez bibliotekę zakładu księgozbioru ogólnego, księgozbioru czytelnia, jeśli zostanie ona utworzona w bibliotece, a także księgozbioru fachowego, który w bibliotekach w zakładach poprawczych i schroniskach dla nieletnich przeznaczony jest wyłącznie do użytku pracowników zakładu, a w bibliotekach w zakładach karnych – do użytku funkcjonariuszy

i pracowników Służby Więziennej. Ponadto w projekcie przewidziano, iż w bibliotekach w zakładach poprawczych, schroniskach dla nieletnich oraz zakładach karnych, w których prowadzi się szkoły, będą gromadzone, opracowywane i udostępniane księgozbiory podręczników szkolnych oraz lektur wraz z ich opracowaniami analitycznymi. Specyfika ww. zakładów determinuje bowiem konieczność uwzględnienia edukacyjnej roli biblioteki, która uczestniczy w realizacji zadań dydaktycznych i wychowawczych szkoły.

Przepisy projektu przewidują ponadto tworzenie w bibliotekach zakładów, w miarę potrzeby, zbiorów środków audiowizualnych i multimedialnych dopuszczonych do publicznego odtwarzania, a w bibliotece w zakładzie karnym – dodatkowo księgozbioru przeznaczonego wyłącznie dla skazanych przebywających w szpitalu na oddziale zakaźnym, w przypadku których potrzeba izolacji zyskuje szczególnie na znaczeniu.

Projektowany przepis § 7 stanowi, że w bibliotece zakładu prowadzi się prenumeratę i kolportaż prasy.

Przepis § 8 projektu reguluje natomiast sprawy prowadzonych w bibliotece zakładu ewidencji. Zaliczono do nich ewidencję czytelników i wypożyczeń oraz ewidencję udostępnianych zbiorów księgozbioru podręcznego i wypożyczanej prasy (które mogą być prowadzone również w formie elektronicznej), alfabetyczny katalog kartkowy oraz katalog rzeczowy. W zakresie zasad prowadzenia dokumentacji biblioteki, projektodawca odesłał do przepisów dotyczących ewidencji materiałów bibliotecznych, tj. do przepisów rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29 października 2008 r. w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych (Dz. U. Nr 205, poz. 1283).

Przepis § 9 projektu reguluje natomiast sposób współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu obsługi bibliotecznej zakładów. Projektodawca wskazał wprost, iż takie współdziałanie może się odbywać w oparciu o porozumienie, które określi jego formę i zakres. Jednocześnie wymienił formy, w jakich biblioteki mogą ze sobą współdziałać, zaliczając do nich wymianę księgozbiorów, współdziałanie w upowszechnianiu najnowszych technologii, w tym dotyczących organizacji pracy bibliotek, cyklicznego przeprowadzania lekcji bibliotecznych, organizowania spotkań edukacyjnych i wystaw tematycznych, udostępniania wydawnictw fachowych oraz doskonalenia zawodowego pracowników bibliotek. Powyższe wyliczenie ma charakter przykładowy, zatem dopuszczalne jest porozumienie się co do innych sposobów wspierania działalności bibliotek, np. poprzez organizowanie przedstawień teatralnych czy udostępnianie bieżących publikacji dotyczących zakładu.

W odnośniku do § 10 projektowanego rozporządzenia zawarto uregulowanie dotyczące

utrąty mocy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 grudnia 1999 r. w sprawie zasad organizacji obsługi bibliotecznej w zakładach karnych, poprawczych i schroniskach dla nieletnich oraz zasad współdziałania bibliotek publicznych w wykonywaniu tej obsługi (Dz. U. Nr 111, poz. 1309).

W § 10 projektu został określony termin wejścia w życie rozporządzenia. Ww. termin uzasadniony jest brzmieniem art. 13 pkt 3 ustawy z dnia 31 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej oraz niektórych innych ustaw, która zachowała w mocy dotychczas obowiązujące rozporządzenie nie dłużej niż do dnia 1 lipca 2012 r.

Przedmiot projektowanej regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie wymaga notyfikacji, zgodnie z trybem przewidzianym w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja.

Projektowane rozporządzenie będzie miało wpływ na:

- osoby przebywające w zakładach karnych, poprawczych i schroniskach dla nieletnich, w których funkcjonują biblioteki,
- działalność dyrektorów i innych pracowników zakładów karnych, poprawczych i schronisk dla nieletnich, w których funkcjonują biblioteki.

Obecnie obsługą biblioteczną objętych jest 157 jednostek penitencjarnych. W 2011 r. z bibliotek funkcjonujących w ww. jednostkach korzystało 114599 osadzonych. Ponadto ogółem funkcjonuje 35 zakładów poprawczych i schronisk dla nieletnich. Według stanu na dzień 31 maja 2012 r. w zakładach i schroniskach przebywało 1533 nieletnich (stan ewidencyjny). Według stanu faktycznego liczba ta wynosiła 1355 nieletnich. Wszystkim nieletnim przebywającym w zakładach i schroniskach umożliwia się korzystanie z biblioteki.

2. Wyniki przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Z uwagi na zakres i charakter projektowanego rozporządzenia projekt zostanie skierowany do konsultacji społecznych. Zasadne jest skierowanie projektu do:

- Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka,
- Krajowej Rady Bibliotecznej,
- Polskiego Związku Bibliotek,
- Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich,
- Stowarzyszenia Przyjaciół Książki dla Młodych.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa. Opracowanie projektu stanowi konsekwencję zmiany przepisu upoważniającego, tj. art. 26 ust. 2 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach (Dz. U. Nr 85, poz. 539, z późn. zm.), której zakres nie wpływa na

zmniejszenie bądź zwiększenie środków przeznaczanych obecnie na obsługę biblioteczną zakładów.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Projektowane rozporządzenie nie spowoduje skutków na rynku pracy, w sferze konkurencyjności wewnętrznej i zewnętrznej gospodarki oraz pozostanie bez wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

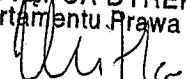
Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny.

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

**Za zgodność pod względem
prawnym i redakcyjnym**

ZASTĘPCA DYREKTORA
Departamentu Prawa Karnego

Wojciech Ulitko